

Liudvikas Kondratavičius
(Vladislovas Syrokomla)

MARGIS (MARGIRIS)

PIRMOJI GIESMĖ

I.

Oi kur dingai tėvynės praeitie garbinga,
Tavieji karžygiai, dievai kadais galingi
Ir kanklininkų daina kitados dainuota?
Tai visa nuskambėję, lyg sapne sapnuota.
Kas stengs dabar tave nekliūdams įskaityti
Senoviškoje knygoj, ar senovės plytoj?
Kai žymę praeities išars laukuos kaimietis,
Ar piliakalnyj ras ką kastuvu palietęs,
Arba iš griaučių, iš skeveldrų geležinių,
Kas stengtų apsaugoti praeitį gadynių?
Kas tiesą išlukštens iš pasakų slapybės,
Kas stengs išaiškinti raidėj paslaptį gyvybės?
Kas tamsą praeities nors kiek nušviesti gali?
Nebent tiktai širdis pamilus gimtą šalį,
Nebent tik dainius į kankles lietuviškąsias
Sudavęs – stengs paskelbti paslaptis senąsias,
Iššaukt minias senolių iš kapų tamsybės.
Išskelti iš griuvėsių kibirkštį gyvybės. –
Ė! koks gi piliakalnis vietą jums parinko,
Jums kanklės šventosios lietuvių dainininkų?
Paleiskit iš kapų jūs savo garsą rimtą,
Kad mūs krūtinės jūsų taktą sekti imtų.
Aš augęs naujo laiko, mokslo vystyklusose
Apie dievus tavuosius dainą uždainuosiu,
Ne šventvagio ranka, o norais tik geraisiais
Senolių dulkes aš pajudint pasitaisęs.
Meškokailliuose būrį karžygių išvysiu
Ir pasireikš būrys tas mūs kartos akyse.
Rimti tie karžygiai tarp mūs rimtųjų girių,
Tyri, nes jie iš upių geria srovę tyrą,
Jie judrūs, kaip pavasario laukų vėjelis,
Kaip aidas rugiapjūtinės linksmos dainelės –
Tai žmonės tebesilaiką dėsnių dorovės,
Giliai gerbią dievus, jų kunigus, valdovus;
Dievai gi, prieš kuriuos jie lenkias pagarbingai,
Kaip tie jų garbintojai, rūstūs, gailestingi,
O kunigaikščiai, Lietuvos vadai pirmieji,

Už Lietuvą gyvybę deda, kraują lieja,
Ir stengia valdiniam saviesiems padalyti
Perpus net širdį, grobį, garbę įsigytą
Ir mirti karžygiškai stengtų, jei reikėtų: –
Tad apie tokią giminę imuos kalbėti.
O, kai suduosiu į stygas sutelkęs dvasią,
Užtraukdams dainą apie tąjį Margį drąsų,
Ar ims rusėt degėšiai kraujuose pasruvę,
Ar stygomis pradės aidėt Perkūno šūviai,
Ar stengsiu Algirdo sričių vadus minėti,
Ar ims mergelė verkti, o širdis drebėti,
Vaidilų kanklės, arfa Lietuvos senovės?!
Ar sužvangės kardai, ar ims aidėti kovos –
Jūs stygos, nors jus ilgai kapo dulkės slėgė,
Prabilkit iš po žemių, telkit dainai jėgą.
Pripratę amžiais prie garsų tavų skambijų
Tėvai pabus, anūkai gaus jėgų naujųjų.
Laikų naujųjų sūnūs, vienmečiai man lygūs,
Ateikit paklausyt, kaip derinamos stygos,
Apsupkit kanklininką meiliai nusiteikę,
Atleiskit, jei jų tonai kur nedarniai veikia,
O kai jis pasaką senovės baigs byloti,
Įstenkite bent šypsena jam padėkoti.

II.

Anuomet Algirdui, Kęstučiui viešpataujant
Garsėjo Lietuva kovoms nepasiliaujant;
Ji nuo Euksino ik kryžiuočių vienuolynų,
Nuo Ladogos iki Karpatų net kalnyno
Po rusų, lenkų plotus savo valdžią skleidė,
Kunigaikštijoms gi savaip valdytis leido.
Ir į sostus, kur buvo jau per daug nutolę,
Sodina kunigaikštis savo gentį, brolių,
Jiems paveda tik jo vardu sritis valdyti,
Daboti teisėtumo, tvarką ten daryti,
Ugdyt iš valdinių ir piliečius, ir brolius.
Dvidienės pėkščio kelią nuo Trakų nutolus,
Ant kalno nuo kryžiuočių Nemuną dabojo
Pilis Pilėnų dar senais laikais rėstoji.
Kęstutis tąją pilį, tėvo palikimą,
Narsiajam Margiui davė valdymui, gynimui,
Tad taip valdovo – kunigaikščio įgaliotas,
Teise ginkluotas, saugot ją įpareigotas,
Pilėnuos įsikūręs, girių tankumyne
Budėjo Margis gindams Lietuvą – Tėvynę.

Vertė Antanas Valaitis